

2010 Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning

Europeiska unionen har sedan 1983 anordnat särskilda temaår för att belysa viktiga politiska och samhällsliga frågor. År 2010 är utsett till det Europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning och kommer att uppmärksammas i samtliga medlemsstater med en rad aktiviteter, kampanjer och projekt. Svenska ESF-rådet har regeringens uppdrag att administrera temaåret i Sverige.

TEMAÅRET syftar till att bekräfta och stärka det politiska åtagande som EU gjorde i samband med lanseringen av den s.k. Lissabonstrategin för tillväxt och konkurrenskraft om att vidta åtgärder för att på ett "avgörande sätt försöka utrota fattigdom". Genom den internationella ekonomiska och finansiella krisen har dessa frågor fått särskilt hög aktualitet. Krisen kan få långsiktiga konsekvenser för tillväxt och sysselsättning i EU och det är de mest utsatta människorna som sannolikt kommer att drabbas hårdast.

DET SVENSKA PROGRAMMET för det europeiska året för bekämpning av fattigdom och social utestängning har följande **tre huvudmål**:

KUNSKAPS- OCH OPINIONSBILDNING för att medvetandegöra allmänhet, politiker och beslutsfattare (lokalt, regionalt och nationellt) om fattigdom och social utestängning.

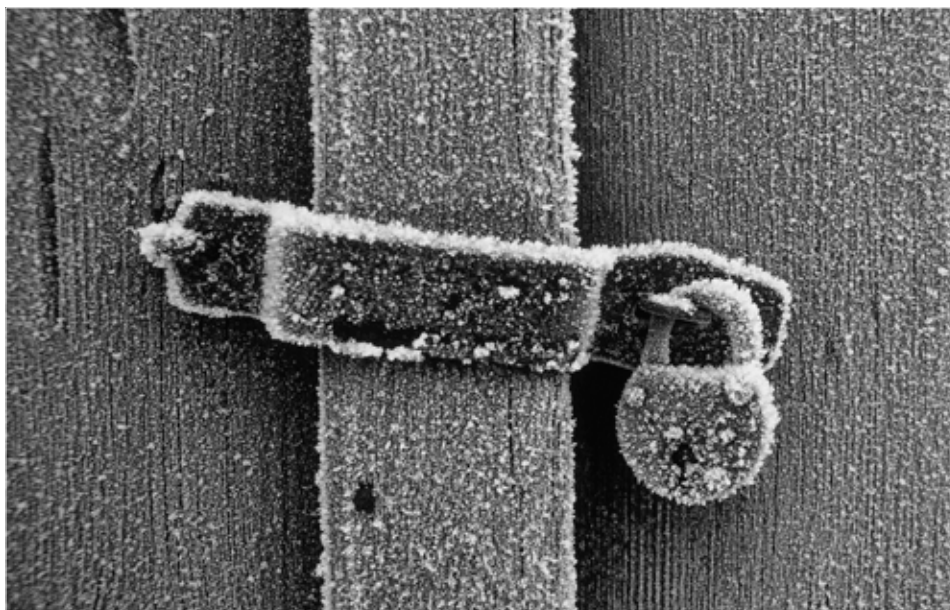
MOBILISERING AV OCH STÖD till bl.a. frivilligorganisationer och det civila samhället i kampen mot fattigdom och social utestängning i syfte att påvisa allas ansvar i denna angelägna samhällsfråga. Genom att öppna för en dialog mellan frivillig-, offentlig- och privat sektor ska allas ansvar för bekämpning av fattigdom och utestängning påvisas och de olika aktörernas insatser uppmärksammas, bl.a. i form av goda exempel. För alla utanförskapsgrupper ska ett rättighetsperspektiv betonas. Stora skillnader i tillgång till t.ex. hälso- och sjukvård (och därmed sämre hälsa), strukturell diskriminering som utestänger vissa grupper från arbets-, bostads- och utbildningsmarknad samt faktorer som hindrar människor från politiskt deltagande ska lyftas fram.

GE DE BERÖRDA MÄNNISKORNA RÖST OCH MÖJLIGHET att ta sig ur fattigdom och utanförskap. I Sverige finns ett växande antal s.k. utanförskapsområden, präglade av boendesegregation. De boendes egna röster från dessa områden ska kunna höras; möten mellan majoritets- och minoritetsbefolkning ska uppmuntras. Strategier för egenmakt och sociala innovationer/socialt entreprenörskap ska inom detta mål särskilt uppmärksammas och även kopplas till ökade möjligheter till arbete och egenförsörjning.

SJU TEMAOMRÅDEN De tre målsättningarna ska bl.a. uppnås genom ett stort antal projekt och aktiviteter inom sju temaområden. I samråd med regeringens s.k. *Brukardelegation* och *Nätverket mot utanförskap* har de aktuella projekten och aktiviteterna valts ut. Ytterligare aktiviteter kan efterhand inordnas i temaårets verksamhet.

1. ALLAS RÖST LIKA VÄRD Temaårets viktigaste mål är att de berörda själva ska kunna återge sin berättelse om fattigdom och social utestängning och föra sin talan gentemot politiker och beslutsfattare. En riksomfattande konsultation med dem som berörs av fattigdom och social utestängning genomförs i syfte att formulera deras berättelser samt föra fram deras synpunkter och förslag till beslutsfattare inom politik, myndigheter, näringsliv och frivilligorganisationer.

Konsultationen ska också fungera som ett led i förstärkandet av *den öppna samordningsmetoden på det sociala området* och därmed utveckla en ändamålsenlig och hållbar modell för detta slag av konsultationer med målgruppen/de berörda.

2. SE BARNET! Barnen drabbas hårdare än vuxna av fattigdom. En viktig utgångspunkt för att bekämpa barnfattigdomen är rättighetsperspektivet, men också att motverka de skillnader i materiella villkor som finns mellan barn i olika familjekonstellationer och av olika etniskt ursprung. I samband med kampanjaktiviteter och projekt under temaåret ska förslag och rekommendationer från frivilligorganisationer och forskning föras fram och diskuteras med ansvariga politiker och beslutsfattare.

3. "EN ÖPPEN STAD, EJ EN BEFÄSTAD, BYGGER VI GEMENSAMT" Ragnar Thoursies dikt *Sundbybergspölogen*, från vilken denna rad är hämtad, sammanfattar den strävan efter gemenskap, solidaritet och social sammanhållning som också är målet för temaåret. Ragnar Thoursie skrev dikten till staden Sundbybergs 25-årsjubileum 1951, men dess uppmaning är lika aktuell idag. Under denna rubrik återfinns därför ett antal projekt och aktiviteter under temaåret som har som mål att motverka segregation, ökade klyftor och misstro mellan människor i samhället.

4. RIVA, RENOVERA ELLER BYGGA OM? Per-Albin Hansson myntade begreppet *Folkhemmet* i ett berömt tal i den svenska Riksdagen år 1928. Begreppet har därefter kommit att beteckna den svenska välfärdsmodellen - på gott och ont. Under temaåret kommer en rad aktiviteter och projekt att ta sin utgångspunkt i det svenska folkhemsbygget - dess historia, dess aktualitet för dagens Sverige och dess framtid.

Berättelserna om hur - och varför! - den svenska välfärden växte fram under förra seklet skiljer sig också åt, beroende på ideologisk hemvist. De två tankesmedjorna Arena och Timbro kommer under temaåret att ge sina versioner, och även bidra med ett framtidsperspektiv vad gäller välfärd och social sammanhållning i Sverige och Europa i en globaliserad värld.

5. VAD HÄNDER MED VÅR SYN PÅ VARANDRA? Ett allt större antal personer som saknar uppehållstillstånd lever i olika former av informella sociala och ekonomiska system i Sverige och under ytterst knappa levnadsvillkor. Hit kan också räknas ett stort antal asylsökande som ofta lever under mycket svåra ekonomiska betingelser. Många av dessa extremt fattiga – hemlösa, irreguljära/papperslösa/gömda, tiggare – representerar ett delvis nytt fenomen i Sverige, något som påverkar den sociala sammanhållningen.

Vad händer med oss när vi möter tiggarna på gator och i tunnelbana, när vi vet att livsmedelsbutiker förgiftar bortslängd mat för att inte de fattiga ska plocka upp den från sopcontainrar eller när vi anar att vår fredagspizza - som kostar 29 kronor - inte enbart är bakad av "vit" arbetskraft?

6. FRAMTIDENS FATTIGDOM – FATTIGDOMENS FRAMTID Fattigdom och social utestängning beskrivs och analyseras sällan ur ett framtidsperspektiv: Hur kommer fattigdomen i världen - i Sverige - att se ut om femtio år? Fattigdom har också betraktats olika och fyllt skilda funktioner historiskt sett i samhället - behöver vi fortfarande fattigdom för att bekräfta vår rikedom? Inom ramen för detta tema analyseras och debatteras fattigdom och social utestängning bl.a. i en serie seminarier anordnade av Institutet för framtidsstudier och under en större konferens i Stockholmsförorten Rinkeby.

7. SOCIAL INNOVATION OCH FATTIGDOM Europeiska socialfonden (ESF) och andra EU-program med liknande målsättningar spelar en viktig roll för att bekämpa fattigdom och social utestängning. Att möjliggöra och stödja social innovation - radikalt nytänkande, transnationellt samarbete mellan medlemsstater, underifrånperspektiv/empowerment och socialt entreprenörskap - är en viktig uppgift för dessa program och även en central komponent i EU:s nya strategi för de kommande tio åren, EU 2020.

På www.temafattigdom.se finns alla projekt och aktiviteter beskrivna under respektive temaområde. På hemsidan finns också fördjupningstexter och artiklar om de olika temaområdena, fakta om fattigdom och social utestängning i Sverige och övriga Europa samt ett kalendarium.

Svenska ESF-rådet har det övergripande ansvaret för genomförandet av temaåret i Sverige. Sensus studieförbund samordnar de olika projekten och aktiviteterna samt ansvarar för hemsida och informationsinsatser.

Svenska ESF-rådet
Telefon: 020-33 33 90
Postadress: Svenska ESF-rådet
box, 47141, 100 74 Stockholm
E-post: informationsservice@esf.se
Webb: www.esf.se

Sensus studieförbund
Telefon: 08-615 57 48
Postadress: Sensus studieförbund
Box 4401, 102 68 Stockholm
E-post: info@temafattigdom.se
Webb: www.temafattigdom.se

